

GEMİADAMLARININ SAĞLIK MUAYENESİNE İLİŞKİN 73 SAYILI SÖZLEŞME

ILO Kabul Tarihi: 6 Haziran 1946

Kanun Tarih ve Sayısı: 25.6.2003 / 4908

Uluslararası Çalışma Bürosu Yönetim Kurulunun daveti üzerine 6 Haziran 1946 tarihinde Seattle'de yaptığı yirmisekizinci toplantıda;

Toplantı gündeminin beşinci maddesinde yer alan, gemiadamlarının sağlık muayenesine ilişkin bazı önerilerin kabulüne karar vererek;

Bu önerilerin bir uluslararası sözleşme şeklini alması gerektiğine hükmederek,

Sağlık Muayenesi (Gemiadamları) Sözleşmesi, 1946 olarak adlandırılacak aşağıdaki sözleşmeyi 1946 yılı Haziran ayının işbu yirmidokuzuncu gününde kabul etmiştir.

MADDE 1

- Bu sözleşme, ticari amaçlı yük ve yolcu taşımacılığında kullanılan ve bu Sözleşmenin yürürlüğe girdiği ülkede kayıtlı kamu veya özel mülkiyetteki her açık deniz gemisine uygulanır.
- Gemilerin hangi hallerde açık deniz gemisi sayılacağı ulusal yasa ve yönetmeliklerle belirlenir.
- Bu Sözleşme:
  - a. kayıtlı tonajı 200 tonlatodan az olan gemilere;
  - b. yelken direkli, düz karinalı ağaç gemilere;
  - c. balıkçı gemilerine;
  - d. nehir tipi gemilereuygulanmaz.

MADDE 2

Bu Sözleşme, aşağıda belirtilen kişilerin sağlıklı olmalarını sağlamak için alınan ve gemideki diğer kişilerin sağlığını tehlikeye düşürecek nitelikte olmayan önlemler saklı kalmak kaydıyla gemide herhangi bir görevde çalışan

- a. kılavuz kaptan (mürettebat olmayan);
- b. bir telsiz telgraf şirketinin emrinde çalışan telsiz haberleşme yetkilisi veya operatörü hariç, gemi sahibi dışında bir işveren tarafından gemide istihdam edilen kişiler;
- c. mürettebat olmayan seyyar yükleme- boşaltma işçileri;

d. devamlı denizde istihdam edilmeyen liman işçileri;

hariç herkese uygulanır.

MADDE 3

- Bu sözleşmenin uygulandığı kişilerden hiçbiri, bir pratisyen doktorun imzaladığı ve o kişinin denizde çalışacağı işe uygunluğunu onaylayan bir rapor veya özellikle görme bozukluğuna ilişkin bir rapor söz konusu ise, yetkili makam tarafından yetki verilen bir şahıs tarafından imzalanan bir raporu ibraz edememesi halinde bu Sözleşmenin uygulandığı bir gemide istihdam edilemez.
- Ancak, bir şahıs önceki 2 yıl içerisinde bu Sözleşmenin uygulandığı bir açık deniz gemisinde çalıştırıldığına dair bir kanıt sunabildiği takdirde, bu Sözleşmenin ilgili ülke bakımından yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 2 yıllık süre ile aynı şekilde çalıştırılabilir.

MADDE 4

- Yetkili makam, armatörlerin ve gemiadamlarının ilgili kuruluşlarına danıştıktan sonra, yapılacak tıbbi muayenenin niteliğini ve sağlık raporunda yer alacak hususları koyar.
- Muayenenin niteliği belirlenirken, muayene edilen kişinin yaşı ve yapılacak işin özelliği dikkate alınır.
- Sağlık raporu özellikle;
  - a. kişinin duyma, görme ve (yaptıkları işe uygunluklarının renk körlüğü nedeniyle etkilenme ihtimali bulunmayan bazı uzman personel hariç) güverte bölümünde çalışacak kişi bakımından renk seçme yeteneklerinden hepsinin uygun olduğunu; ve
  - b. denizdeki çalışmasından dolayı ağırlaşacak veya işe uygun olmayan bir duruma düşürecek veya gemideki diğer kimselerin sağlığını tehdit edecek herhangi bir hastalığı bulunmadığını belirtir.

MADDE 5

- Sağlık raporu, verildiği tarihten itibaren 2 yıldan daha uzun olmayan bir süre için geçerli olur.
- Sağlık raporu renk seçiciliği ile ilgili ise verildiği tarihten itibaren 6 yıldan daha uzun olmayacak bir süre için geçerlidir.
- Raporun geçerlilik süresi yolculuk sırasında sona ererse, rapor yolculuğun sonuna kadar geçerli sayılır.

MADDE 6

- Yetkili makam, bir şahsın, acil durumlarda önceki maddelerdeki koşulları yerine getirmese de, tek bir yolculuk için istihdam edilmesine izin verebilir.

- Bu durumlarda istihdam süresi ve koşulları, aynı kategoride bulunan ve bir sağlık raporuna sahip olan gemiadamları için öngörülenlerle aynı şekilde olur.
- Bu maddeye göre yapılan istihdam, daha sonra hiçbir şekilde 3.madde hükümlerince aranan önceki istihdam gibi değerlendirilmez.

MADDE 7

Yetkili makam, sağlık raporu yerine, belirlediği şekilde bir raporun verilmesini kabul edebilir.

MADDE 8

Muayene sonucunda sağlık raporu verilmeyen bir şahıs için, herhangi bir armatörden veya armatörler veya gemiadamları kuruluşlarından bağımsız bir hakem hekim ya da hekimler tarafından bir başka tetkik yapılmak üzere başvuruda bulunabilmesine olanak sağlayacak düzenlemeler yapılır.

MADDE 9

Yetkili makamın bu Sözleşme kapsamındaki görevlerinden herhangi biri, armatörler ve gemiadamları kuruluşlarına danışıldıktan sonra, işin tamamı veya bir kısmı genel olarak gemiadamlarıyla ilgili benzer görevleri yürüten bir makama ya da kuruluşa devredilmesi suretiyle ifa edilebilir.

MADDE 10

Bu sözleşme'nin kesin onama belgeleri Uluslararası Çalışma Bürosu Genel Müdürüne gönderilir ve onun tarafından tescil edilir.

MADDE 11

- Bu Sözleşme sadece, onay belgeleri Genel Müdür tarafından tescil edilen Uluslar arası Çalışma Örgütü Üyesi ülkeler için bağlayıcıdır.
- Bu Sözleşme, içlerinde her biri en az 1 milyon tonilatoluk kayıtlı nakliye gemisi filosuna sahip 4 ülkenin yer alacağı ülkelerden (ABD, Arjantin Cumhuriyeti, Avustralya, Belçika, Brezilya, Kanada, Şili, Çin, Danimarka, Finlandiya, Fransa, Birleşik Krallık, Yunanistan, Hindistan, İrlanda, İtalya, Hollanda, Norveç, Polonya, Portekiz, İsveç, Türkiye ve Yugoslavya) 7'sinin onay belgelerinin tescil edildiği tarihten 6 ay sonra yürürlüğe girer. Bu hükme, Sözleşmenin üye ülkeler tarafından kısa zamanda onaylanmasını kolaylaştırmak ve teşvik etmek amacıyla yer verilmiştir.
- Bu Sözleşme, daha sonra, onu onaylayan her üye için, onay belgesinin tescil edildiği tarihten altı ay sonra yürürlüğe girer.

MADDE 12

- Bu Sözleşmeyi onayan her üye, onu ilk yürürlüğe girdiği tarihten itibaren on yıllık bir süre sonunda Uluslararası Çalışma Bürosu Genel Müdürüne göndereceği ve bu Genel

Müdürün tescil edeceği bir belge ile feshedebilir. Fesih, tescil tarihinden ancak bir yıl sonra geçerli olur.

- Bu Sözleşmeyi onamış olup da, onu bundan evvelki fıkrada sözü edilen on yıllık sürenin bitiminden itibaren bir yıl zarfında bu maddede öngörüldüğü şekilde feshetmeyen her üye, yeniden on yıllık bir müddet için bağlanmış olur ve bundan sonra bu Sözleşmeyi, her on yıllık süre bitiminde, bu maddede öngörülen şartlar içinde feshedebilir.

MADDE 13

- Uluslararası Çalışma Bürosu Genel Müdürü, Örgüt üyeleri tarafından kendisine bildirilen bütün onama ve fesihlerin kaydedildiğini Uluslararası Çalışma Örgütünün bütün üyelerine duyurur.
- Genel Müdür, kendisine gönderilen Sözleşmenin ikinci onama belgesinin kaydedildiğini örgüt üyelerine duyururken bu sözleşmenin yürürlüğe gireceği tarih hakkında örgüt üyelerinin dikkatini çeker.

MADDE 14

Uluslararası Çalışma Bürosu Genel Müdürü, yukarıdaki maddeler gereğince, kaydetmiş olduğu bütün onama ve fesihlere ilişkin tüm bilgileri, Birleşmiş Milletler Antlaşmasının 102 nci maddesi uyarınca kaydedilmek üzere, Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine ulaştırır.

MADDE 15

Bu Sözleşmenin yürürlüğe girmesinden itibaren, her 10 yıllık devrenin sonunda, Uluslararası Çalışma Bürosu Yönetim Kurulu, bu sözleşmenin uygulanması hakkındaki bir raporu Genel Konferansa sunar ve onun tamamen veya kısmen değiştirilmesi konusunun Konferans gündemine alınıp alınmaması gereği hakkında karar verir.

MADDE 16

- Konferans, bu Sözleşmeyi tamamen veya kısmen değiştiren yeni bir Sözleşme kabul etmesi halinde ve bu yeni Sözleşme aksini öngörmediği takdirde;
  - a. Değiştirici yeni Sözleşmenin bir üye tarafından onanması durumu, yukarıdaki 12 inci madde dikkate alınmaksızın ve değiştirici yeni Sözleşme yürürlüğe girmiş olmak kayıt ve şartıyla, bu Sözleşmenin derhal ve kendiliğinden feshini gerektirir.
  - b. Değiştirici yeni Sözleşmenin yürürlüğe girmesi tarihinden itibaren, bu Sözleşme üyelerin onamasına artık açık bulundurulamaz.
- Bu Sözleşme, onu onayıp da değiştirici Sözleşmeyi onamamış bulunan üyeler için, her halükarda şimdiki şekil ve içeriği ile geçerli olmakta devam eder.

MADDE 17

Bu sözleşmenin Fransızca ve İngilizce metinlerinin her ikisi de aynı şekilde geçerlidir.